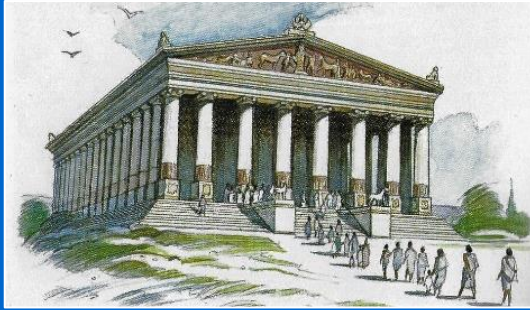
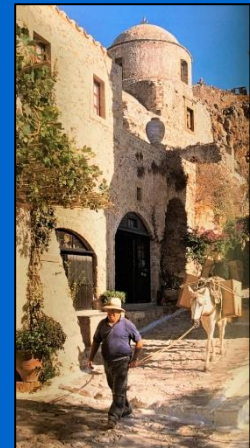

Geschiedenis van de Grieken

Geschiedenis Grieken Deel 3 Bouwwerken Grieken

Ter oriëntatie ook in dit deel eerst de **tijdljn** van de Grieken

Tijdljn Grieken v2

Benaming periode	Periode van tot	Toelichting
De Vroege Grieken		
Eerste bewoners in de regio	4000 v. Chr.	
Cycladische beschaving	3000 - 2000	Op de eilandengroep Cycladen in de Egeïsche Zee
Minoïsche beschaving	2200 - 1200	Speelt zich af op het eiland Kreta
Myceense beschaving	1550 - 900	Vulkaan Santorini 1628 v. Chr.
Duistere Eeuwen	1200 - 750	Invalen Doriërs uit het Noorden / Invalen Zeevolken
	Rond 1200	Veldtocht Grieken naar Troas / Troje 1184 v. Chr.
	1000 - 750	Ontstaan stadstaten (w.o. Athene en Sparta)
	1000 - 750	Kolonisatie Middellandse Zeegebied en Zwarte Zee
	Rond 750	Olympische Spelen (776 v. Chr.) / Orakel van Delphi
		Ontwikkeling architectuur (bouwvorden ca. 700 v. Chr.)
De Oud-Griekse tijd		
Archaïsche periode	750 - 480	Homerus (800-750 v. Chr.) / Ilias en Odyssee (over Troje)
Perzische overheersing	492 - 479	Perzische Oorlogen / 479 Delisch-Attische Zeebond
Klassieke periode	480 - 323	
Gouden Eeuw	480 - 400	Opkomst en bloei Athene (Perikles/Statenbond)
Peloponnesische Oorlogen	460 - 387	Strijd tussen Sparta en Athene met hun bondgenoten
Inval Macedonië in Griekse wereld	346 - 338	Philippus II van Macedonië (359-336 v. Chr.)
Alexander de Grote (356 - 323 v. Chr.)	336 - 323	Stichting Macedonisch Rijk
Hellenistische periode (Diadochen)	323 - 146	Ptolemaeën / Seleuciden / Macedoniërs
Romeins-Griekse periode	146 - 0	Romeinen heersen over Griekenland
Geboorte Christus	0	Tijdens de 540 jaar durende Romeinse overheersing
Romeins-Griekse periode	0 - 395	Splitsing Romeinse Rijk West/Oost 395 na Chr.
Oost-Romeinse Rijk	395 - 476	Einde Romeinse Rijk 476
De Nieuw-Griekse tijd		
Byzantijns Griekenland	476 - 1453	Voortzetting voormalig Oost-Romeinse Rijk
Ottomaans Griekenland	1453 - 1832	Vanaf 600 Kalifaten en Islamitische Rijken Midden-Oosten
Koninkrijk	1832 - 1974	Griekenland onafhankelijk
Republiek	1974 - heden	

Het huidige Griekenland

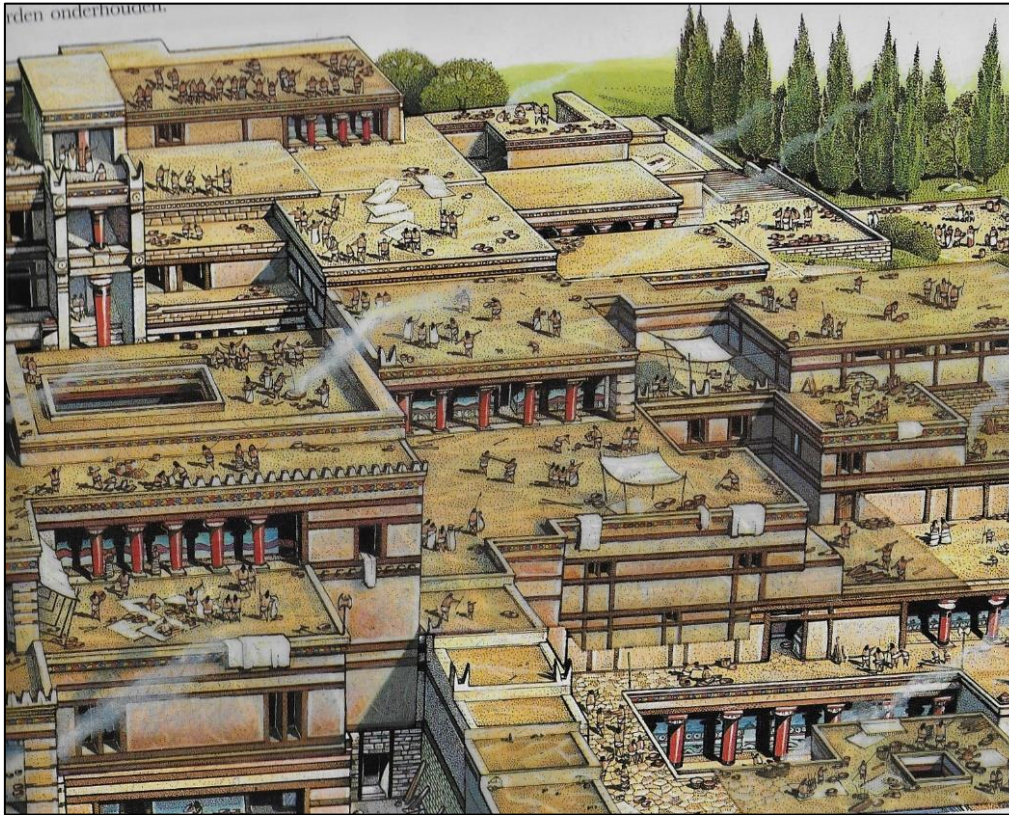

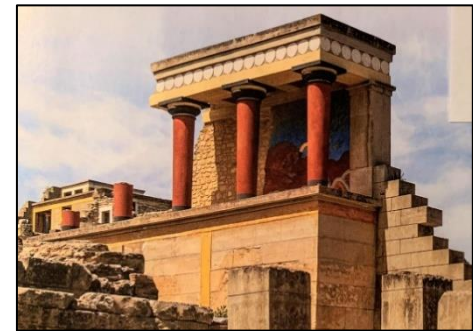
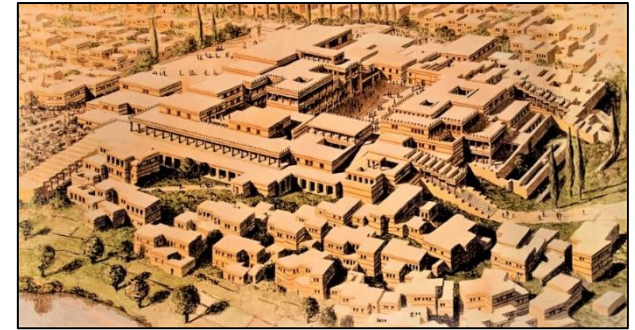
Bouwwerken Vroege Grieken

Minoïsch paleis

Paleis in Knossos
2000 v. Chr.

Het paleis van koning Minos is het grootste op Kreta
Vijf verdiepingen en 1300 kamers
Het grondplan van het paleis lijkt een labyrint

Bewaard gebleven onderdeel

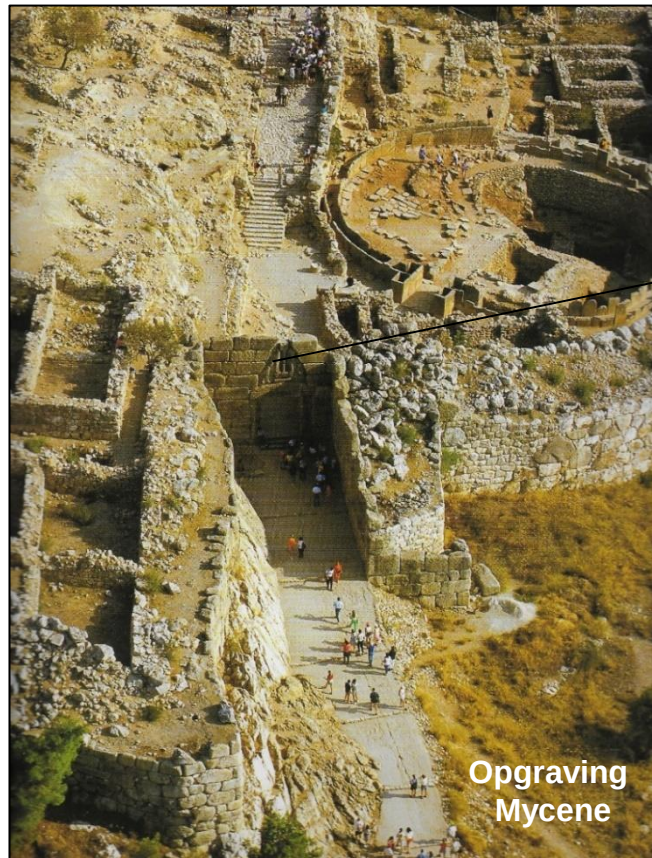
Minoïsche stijl
in hedendaags
gebouw

Myceense koningsburcht

1400 - 1200 v. Chr.

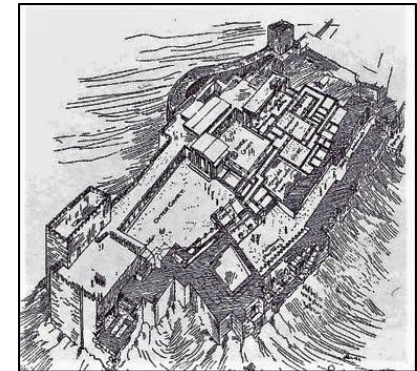
Een indrukwekkende koningsburcht
Vestingmuur 900 m lang en gemiddeld 6 m dik
Hoofdingang de nog bestaande Leeuwenpoort
Particuliere herenhuizen aan de voet van het paleis

Leeuwenpoort van Mycene

Oudst bekende beeldhouwwerk van Europa
Twee leeuwen en Myceense pilaar

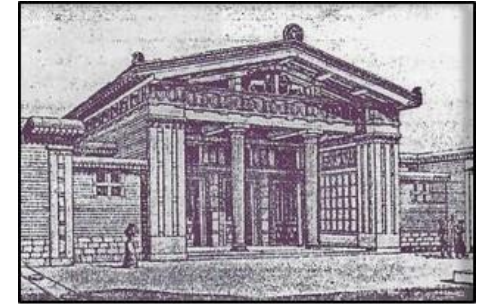
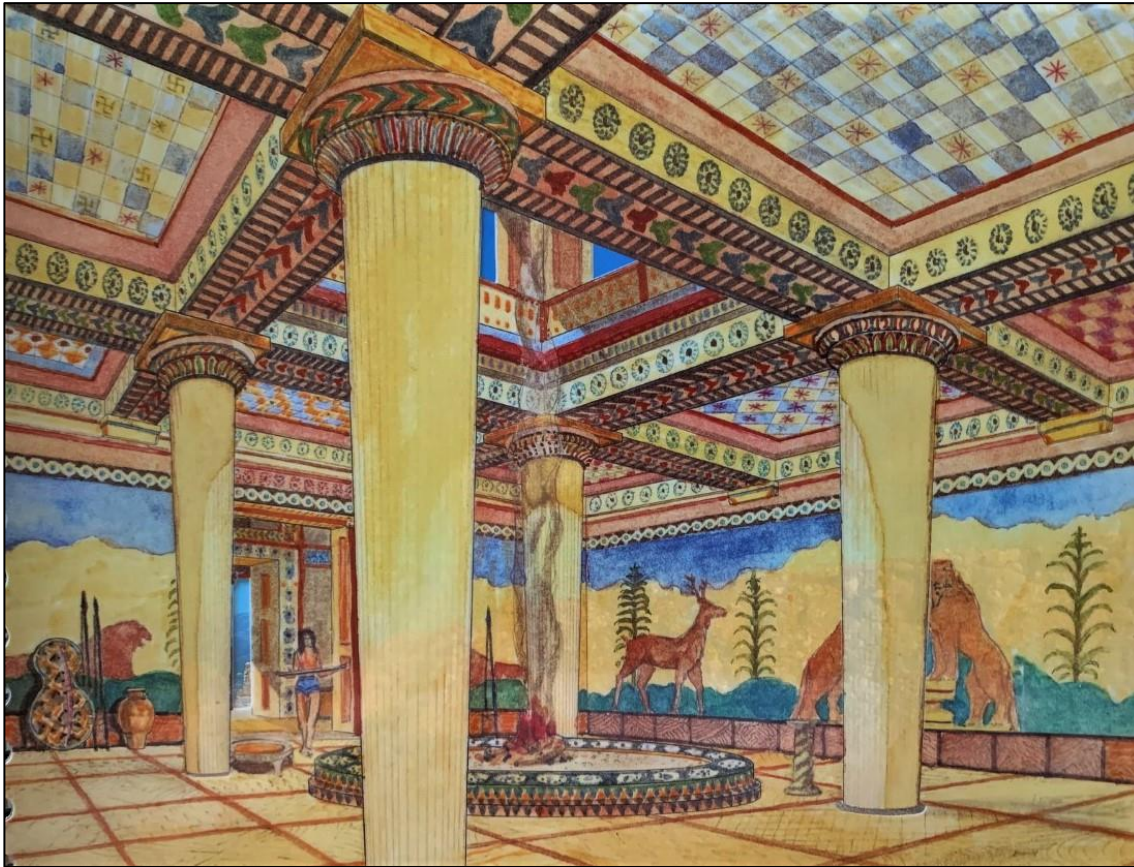

Koningsburcht
Een akropolis ("verhoogde stad")

Paleis van Mycene

Mycene troonzaal paleis

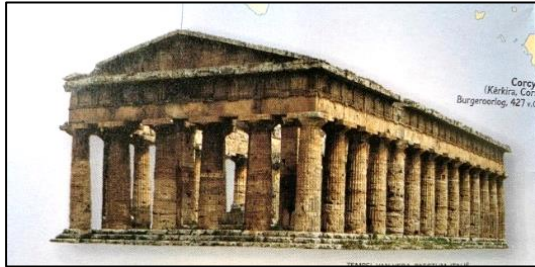

Myceense zuil

Bouwwerken Oud-Griekse tijd

Vanaf 750 v. Chr.

De architectuur van het oude Griekenland is vooral bekend door de bouw van tempels en theaters

Tempel van Hera in Italië in Griekse kolonie

De vormen en verhoudingen in de architectuur ontwikkelen zich tijdens de klassieke periode tot een weergaloze perfectie

Hoogtepunten onder meer op de Akropolis

In de volgende sheets:

- Huidige opgravingen
- Griekse bouwworden
- Olympia
- Agora van Athene
- Akropolis van Athene
- Asclepion van Epidaurus
- Huizenbouw en stadsmuren

Opbloei, groei bevolking, elitevorming, **tempelbouw, bouwworden, schilderkunst, beeldhouwkunst**

Breed herstel op allerlei terrein

Hutten worden huizen, tempels van steen

Gouden Eeuw in de Klassieke periode

Ontwikkeling van perfecte **architectuur** 480 - 400 v. Chr.

Gymnasion (voor fysieke training)

De bouwwerken uit deze tijd komen in de volgende sheets aan de orde

Voor de geschiedenis van de Griekse architectuur zie deze website onder
Geschiedenis / Culturaspecten / Architectuur
"2700 v. Chr. Griekse architectuur"

Huidige opgravingen Archeologische sites

Bouworden van de Grieken

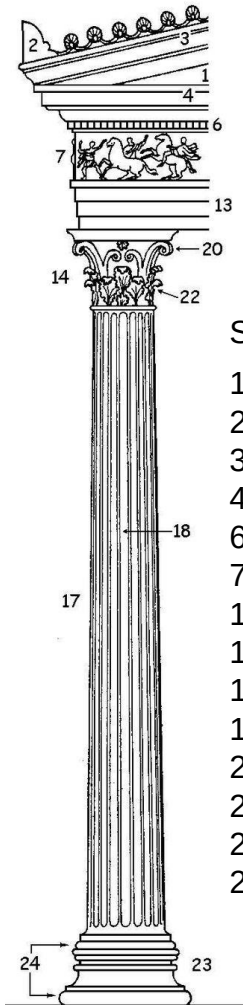
Vanaf 550 v. Chr. ontwikkeling bouworden

- Dorische orde
- Ionische orde
- Korinthische orde

Van eenvoudig
tot sierlijk

Samenstellende onderdelen

- 1 - Fronton / Timpaan
- 2 - Acroterium (eindfiguur)
- 3 - Hellende kroonlijst
- 4 - Horizontale kroonlijst
- 6 - Tandlijst
- 7 - Fries
- 13 - Architraaf
- 14 - Kapiteel
- 17 - Zuil
- 18 - Cannelure
- 20 - Voluut
- 22 - Acanthusbladeren
- 23 - Zuilbasement
- 24 - Sierringen

Dorische orde

Ionische orde

Korinthische orde

Vanaf 700 v. Chr. andere bouw van de tempels
Aanvankelijk lemen of bakstenen muren
Zuilen, dak- en balkwerk van hout
Houtbouw wordt steen, later kalksteen en marmer
Nu met zuilen (pilaren) onder de bouwwerken
De zuilen maken een eigen ontwikkeling door
Rond 550 v. Chr. Dorische en Ionische bouworde
Systematische ordening van samenstellende onderdelen
Korinthische bouworde ontstaat wat later

Combinatie Ionisch
en Korinthisch kapiteel

Iconisch kapiteel

Het kapiteel wordt een sierend element, onderscheiden in:

- Tektonisch kapiteel (abstracte geometrische vorm)
- Bladkapiteel (met een vorm van gestileerde bladeren)
- Iconisch kapiteel (afbeelding van dieren en/of mensen)

Dorisch kapiteel

Bewaard-gebleven kapitelen

Ionisch kapiteel

Korintisch kapiteel (acanthusmotief)

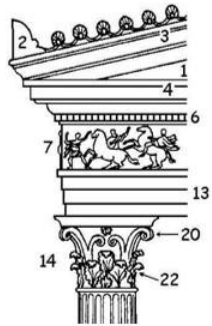

Acanthusplant

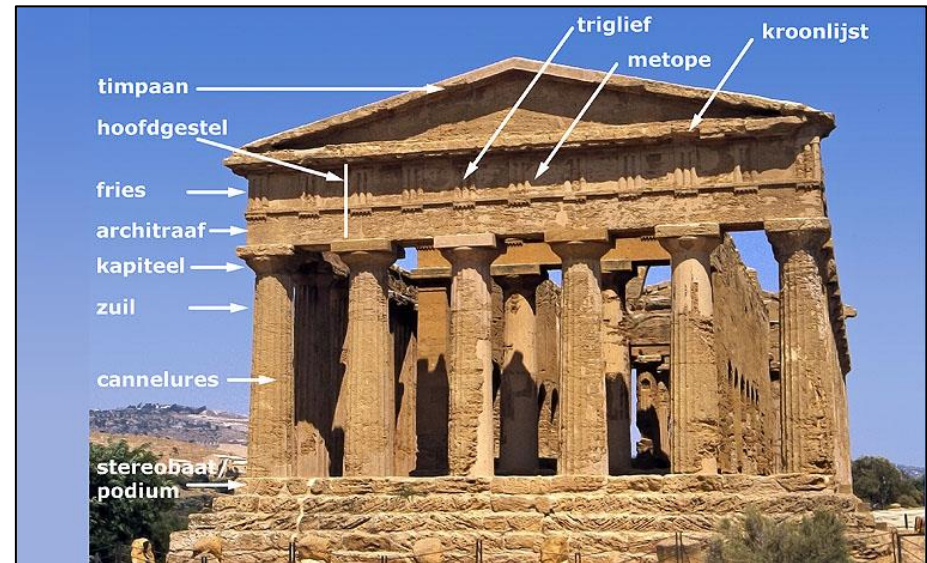

De standaard onderdelen met benamingen in de gevel

- 1 - Fronton
- 3 - Hellende kroonlijst
- 4 - Horizontale kroonlijst
- 7 - Fries
- 13 - Architraaf
- 14 - Kapiteel
- 20 - Voluut
- 22 - Acanthusbladeren

Onderdelen bouworde

De bouworden bereiken in 400 v. Chr. een weergaloze perfectie

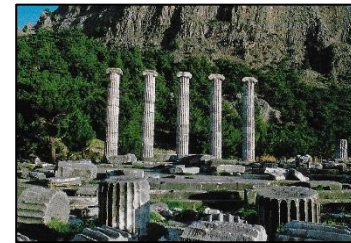
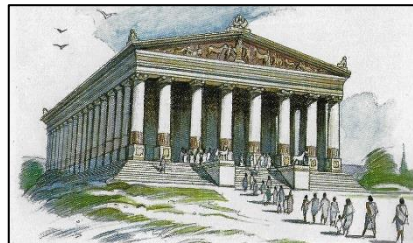
Hoogtepunten: Zeustempel (Olympia) - Parthenon - Erechthium - Nikè-tempel (Atheense Akropolis)

Bloeiperiode Ionische stijl: Artemistempel - Mausoleum van Halicarnassus - Athenatempel van Priëne

Enkele behoren tot de zeven officiële wereldwonderen (waaronder de Tempel van Artemis in Efeze)

Artemistempel in Efeze

Athenatempel in Priëne

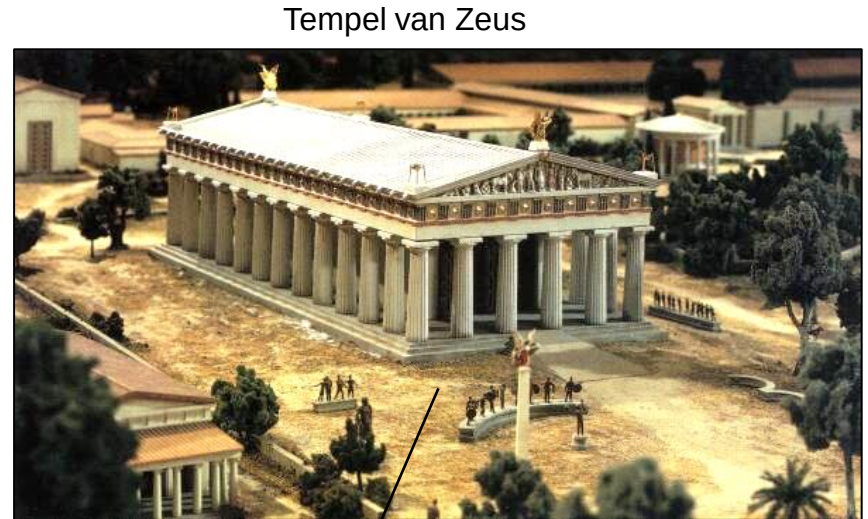

Olympia

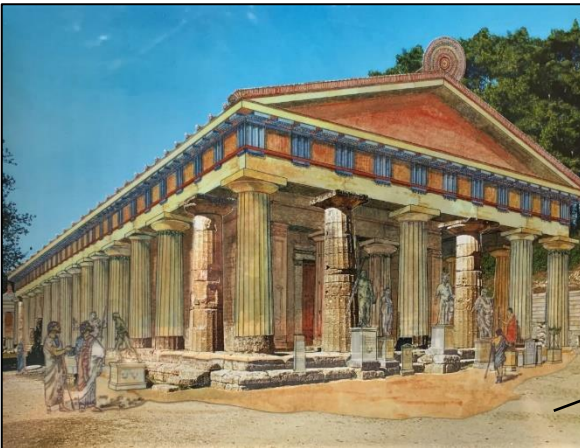
De stad van de Olympische spelen - Zie ook deel 1

Huidige archeologische site

Tempel van Zeus

Tempel van Hera

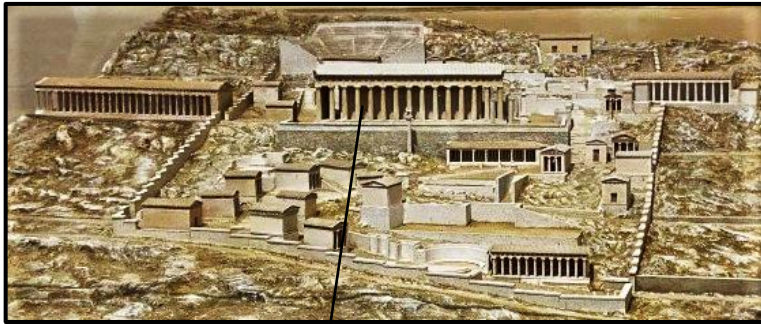

Het Olympisch Complex

Delphi

Orakel van Delphi - Zie ook deel 1

Heiligdom van Delphi

Stoa

Schatkamer

Tempel van Apollo

Navelsteen van Delphi
(middenpunt aarde)

Heilige Weg

Agora en Akropolis van Athene

Situatie

Agora

Areopagus

Akropolis

De Agora van Athene

Marktplaats en politiek en juridisch hart van de stad
De agora is de wieg van de democratie
Regeringsgebouwen en gerechtshoven
Winkels en marktkramen en religieuze feesten
Zuilenhallen (stoa's) voor ontmoeting en discussie

Woonwijk Plaka

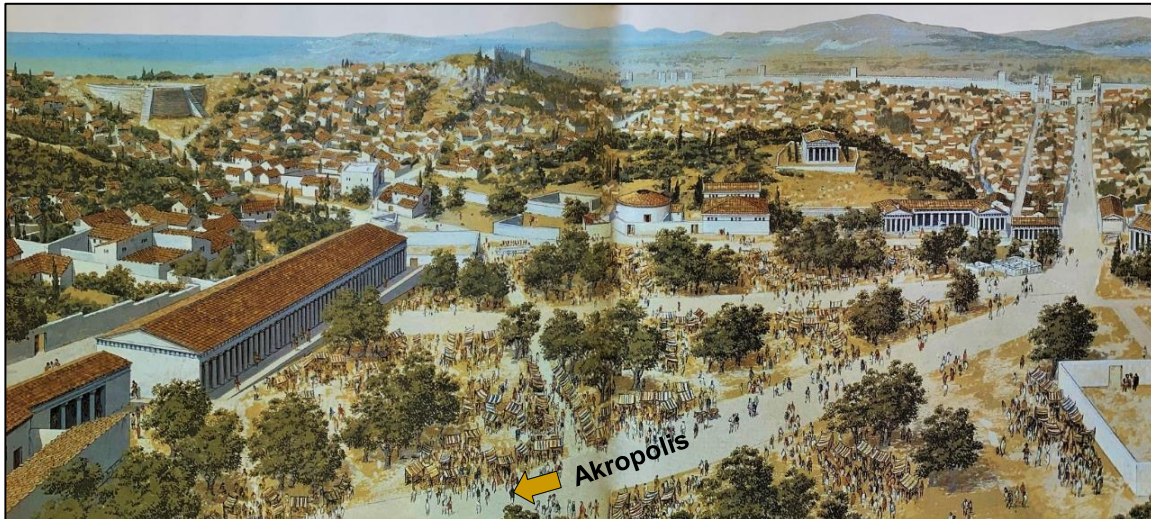
Wirwar van
schilderachtige
straatjes
met resten
uit de Oudheid

De Akropolis van Athene

Het religieuze hart van de stad
Op de tafelberg bij de heuvel Areopagus
Het Parthenon en bijbehorende gebouwen

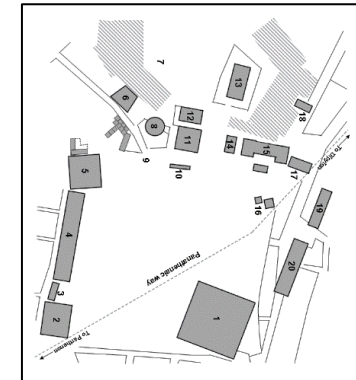
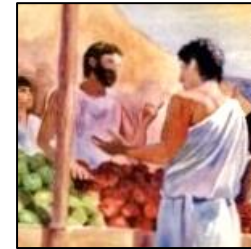
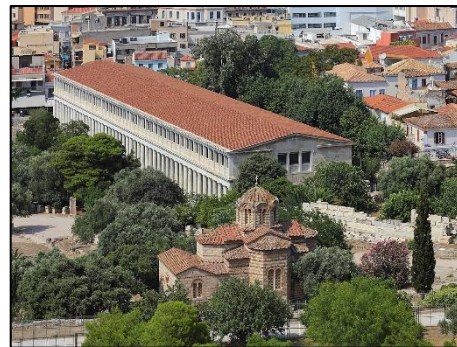
Agora van Athene (1)

Rond dit marktplaats liggen de belangrijkste gebouwen voor bestuur en rechtspraak
Er worden markten en religieuze feesten gehouden

Stoa (zuilengang) op de Agora
Aan deze Beschilderde Stoa ontleen
de Stoïcijnen hun naam

Voor de namen van de bouwwerken
zie volgende sheet

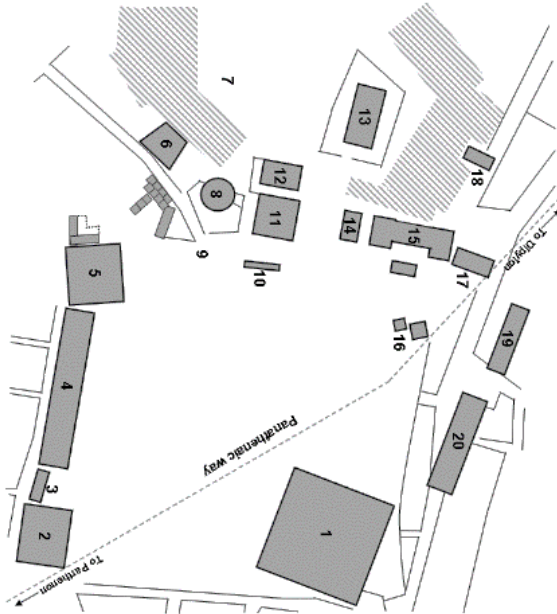

Stoa van Attalos op de Agora
(nu het Agoramuseum)
Op de voorgrond de latere
Kerk van de Heilige Apostelen

Agora van Athene (2)

De belangrijkste gebouwen voor bestuur en rechtspraak

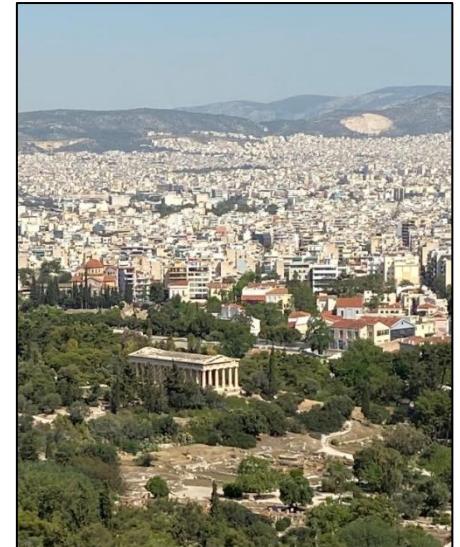

1. Peristyl hof (juryrechtspraak)
2. Munt (slaan van munten)
3. Bronhuis (openbare watervoorziening)
4. Zuidstoa (zuilengang)
5. Heliaia (volksrechtbank)
6. Strategeion (vergadering strategen)
7. Kolonos agoraios (handwerkslieden)
8. Tholos (dagelijkse bestuurders)
9. Grenssteen van de Agora
10. Monument van helden

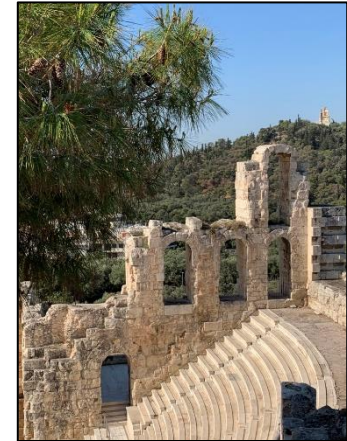
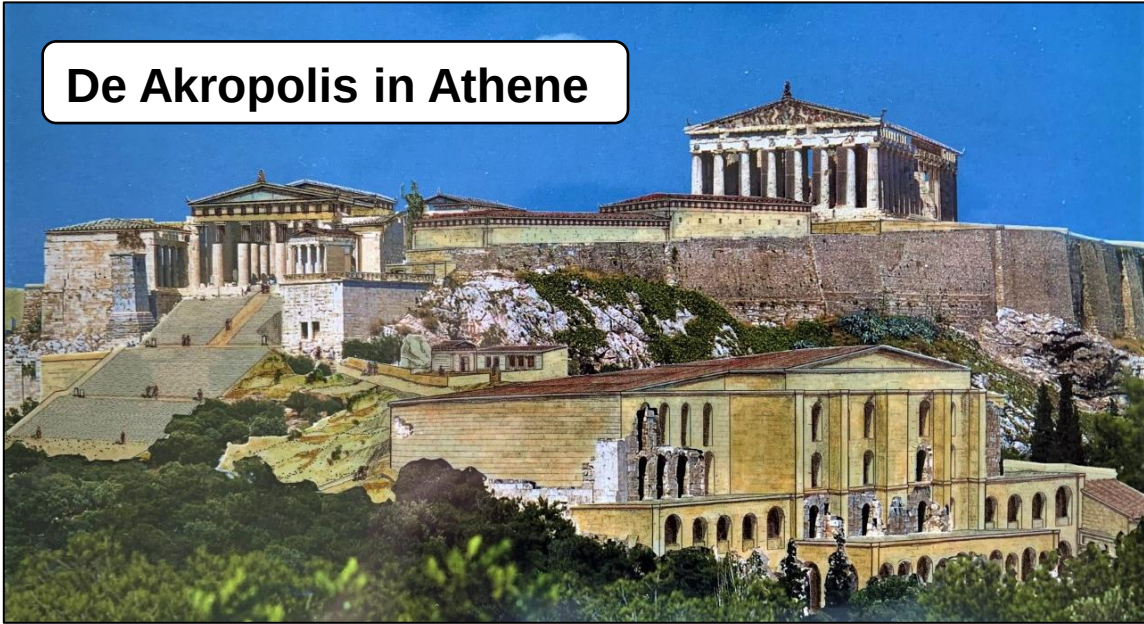
11. Metroön (tempel)
12. Bouleuterion (raadsgebouw)
13. Tempel van Hephaistos
14. Tempel van Apollo Patroös
15. Stoa van Zeus Eleutherios
16. Altaar van de twaalf goden
17. Stoa Basileios
18. Heiligdom van Aphrodite Ourania
19. Stoa van de Hermen (stenen van Hermes)
20. Stoa Poikile ("Beschilderde stoa")

Huidige overblijfselen
van de Agora
Met de Zuidstoa en
de Tempel van Hephaistos

De Akropolis in Athene

Het huidige Odeon
aan de binnenzijde

De Akropolis met de gebouwen zoals het er destijds heeft uitgezien
Rechts het Parthenon, de tempel van Pallas Athena
Zij is de godin van wijsheid, oorlog, kunst
Links de Propyleeën, de ingang tot de tempels
Daarnaast de tempel van Nikè, godin van de overwinning
Op de voorgrond de voorkant van het Odeon van Herodes Atticus
Het Odeon is een muziektheater

Oppergod Zeus met de godin Nikè
Nikè was voorheen godin van de bliksem
Vandaar de associatie met Zeus
Nikè heeft trekken van Pallas Athena
Vandaar haar tempel op de Akropolis

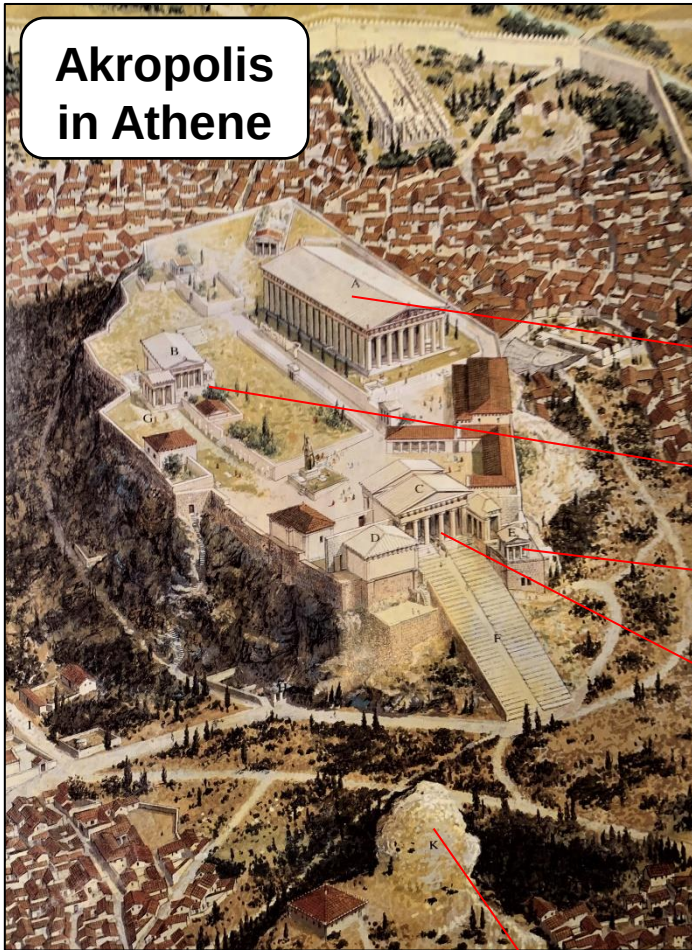

De godin Pallas Athena

450 - 420 v. Chr.

Akropolis in Athene

De Akropolis (tafelberg) met het Parthenon en bijbehorende gebouwen

Parthenon op
de Akropolis

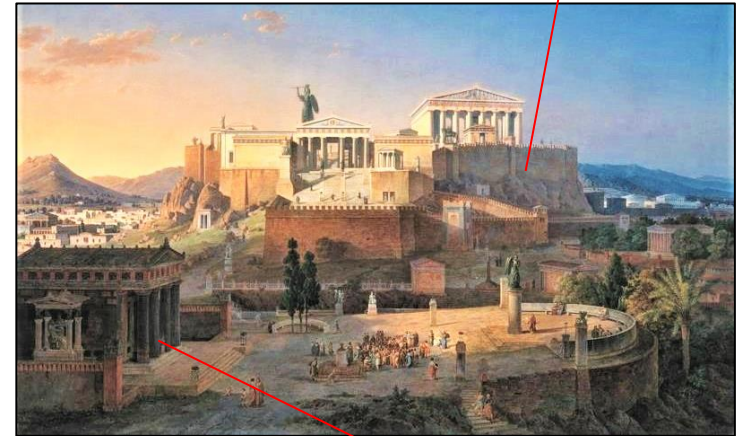
Erechtheion
(heiligdom)

Tempel
van Nikè

Propyleeën
(ingang)

Areopagus
(heuvel bij Athene)

*Al omstreeks 1200 v. Chr. op de Akropolis de eerste
bouwwerken (burcht, paleiscomplex van koningen)*

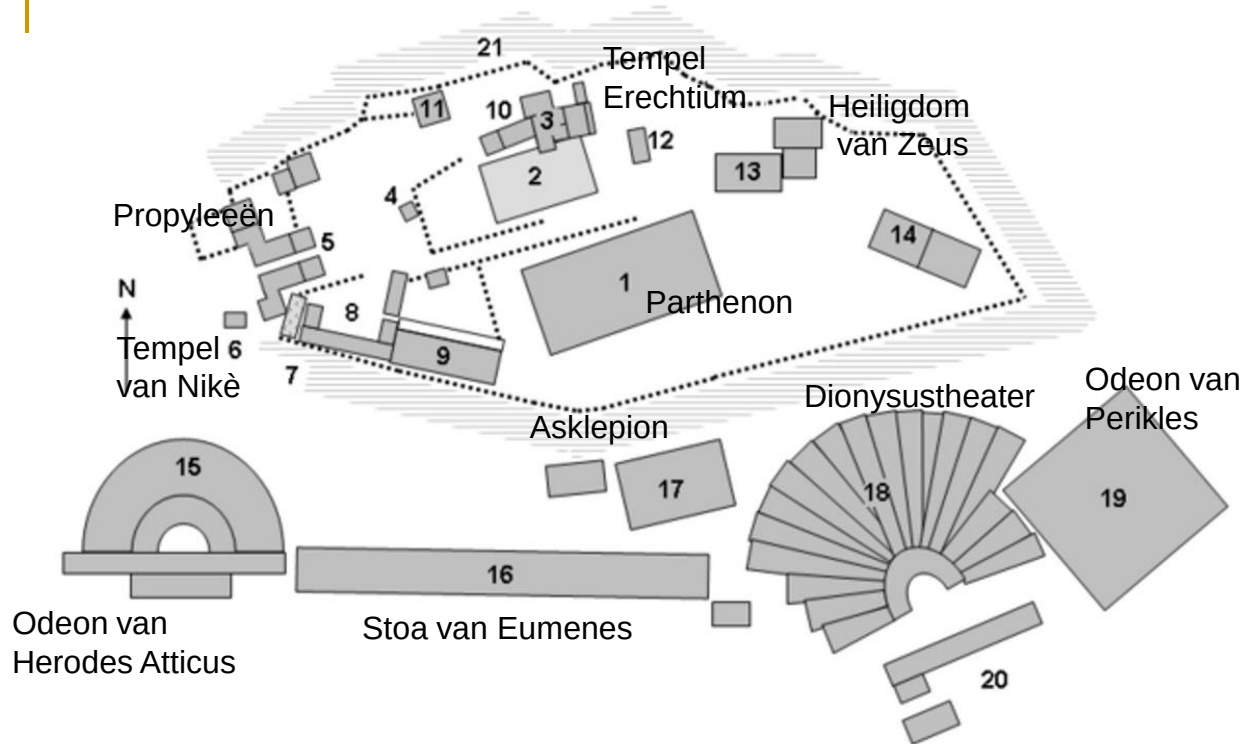
Akropolis

Areopagus (rechtsgebouw)

De apostel Paulus houdt
voor de Areopagus de
beroemde toespraak voor
filosofen, leden van de
rechtbank
(Handelingen 17:16-33)

Plattegrond Akropolis

1. [Parthenon](#)
2. [Oude Athenatempel](#)
3. [Erechtheion](#)
4. [Standbeeld van Athena Promachos](#)
5. [Propyleeën](#)
6. [Tempel van Nikè](#)
7. [Eleusinion](#)
8. [Heiligdom van Artemis Brauronia](#)
9. [Chalkotheke](#)
10. [Pandroseion](#)
11. [Arrephorion](#)
12. [Altaar van Athena Polias](#)
13. [Heiligdom van Zeus Polieus](#)
14. [Heiligdom van Pandion](#)
15. [Odeion van Herodes Atticus](#)
16. [Stoa van Eumenes](#)
17. [Asklepion](#)
18. [Dionysustheater](#)
19. [Odeion van Perikles](#)
20. [Tempel van Dionysos](#)
21. [Aglaureion](#)

1 Parthenon nu

17 Asklepion (sanatorium) nu

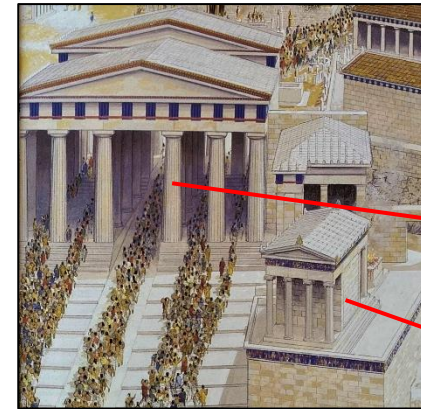
18 Dionysustheater nu

Erechtium (tempel) op de Akropolis bij Athene

Kariatiden
(Vrouwenbeelden als pilaren)

Propyleeën
(monumentale
ingang)

Tempel van
Athena Nikè

Akropolis bij Athene

Tempel van Zeus in Efeze

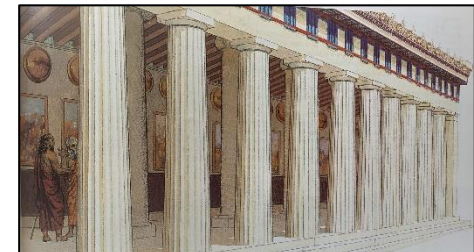
Tempel van Hephaistos op de Agora

Odeon (muziektheater)
van Herodes Atticus
bij de Akropolis Athene

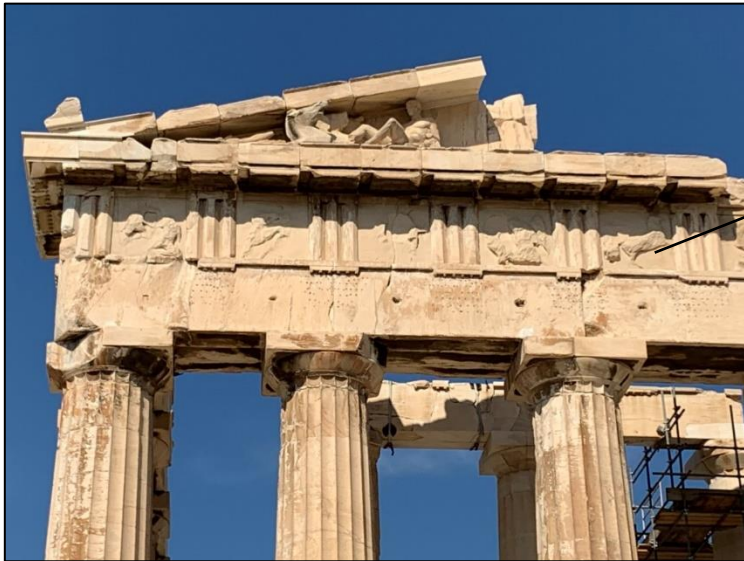
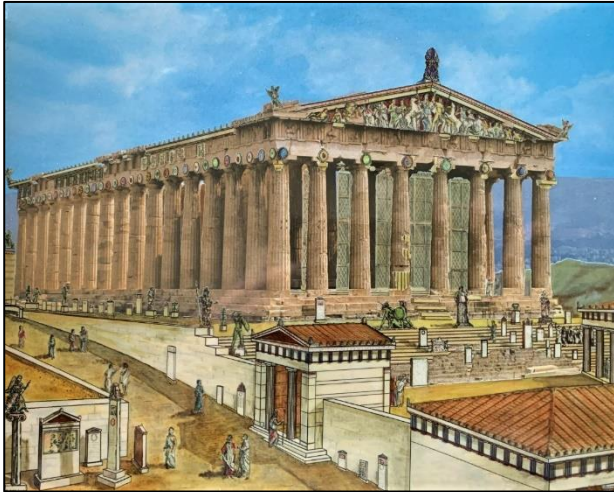

Stoa (zuilengang) op de Agora van Athene

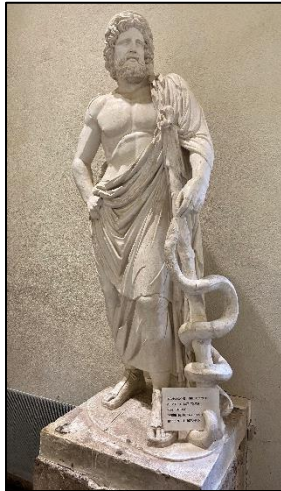
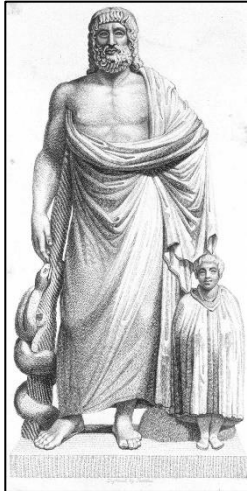
Het Parthenon TOEN en NU

Het Asclepion van Epidaurus

Asclepion is een sanatorium, een kuuroord
In een cultusplaats, een heiligdom van Asclepius
Asclepius is de god van de geneeskunde en genezing
Er zijn ca. 300 geneesplaatsen bekend in Griekenland

Asclepius

Nabij het heiligdom ligt een goedbewaard **theater**
Het ligt als een reusachtige schelp tegen de flank van de heuvel
Gebouwd volgens zuiver wiskundige principes
Plaats voor 14.000 toeschouwers; fantastische akoestiek
Diameter vloer van de orchestra ruim 20 meter
Hoogte vloer tot bovenste zitplaats is 23 m
Beroemd vanwege de bijzondere akoestiek
Het theater ligt enigszins verwijderd van het eigenlijke heiligdom

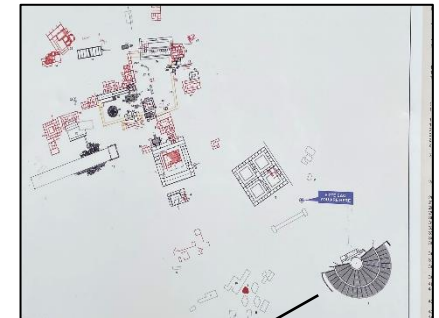

Asclepion (kuuroord) van Kos

Bijzonder is de **cultusplaats van Epidaurus** (ca. 400 v. Chr.)
Het totale gezondheidscomplex omvat onderdelen als:
Tempel, ziekenhuis, hersteloord, sportgelegenheden, odeon
Hiervan zijn slechts enkele ruïnes overgebleven

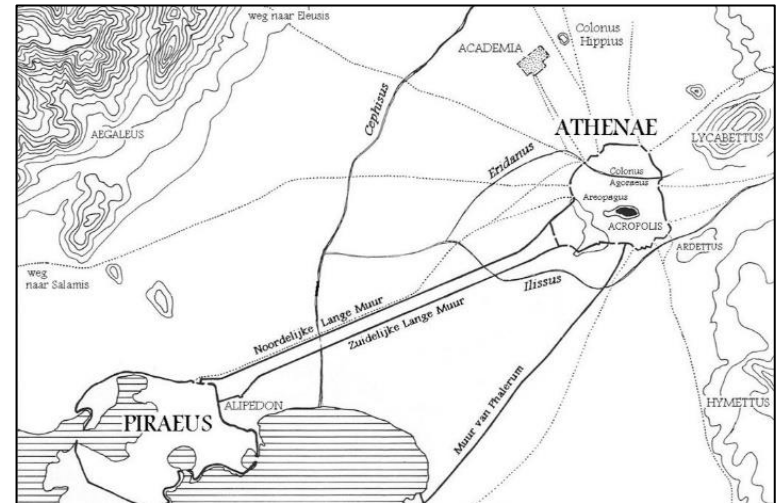
Het stadion

Theater van Epidaurus

Huizenbouw en stadsmuren Athene

Huizenbouw van hut naar stenen onderkomens
Gebruik van zongedroogde leemstenen
Mozaïekvloeren in welgestelde huizen
Soms met geschilderde muren
Overigens gepleisterde muren met wandtapijten
Diverse ruimten rond binnenplaats met altaar
Alleenstaande huizen - Blokken - Luxe huizen

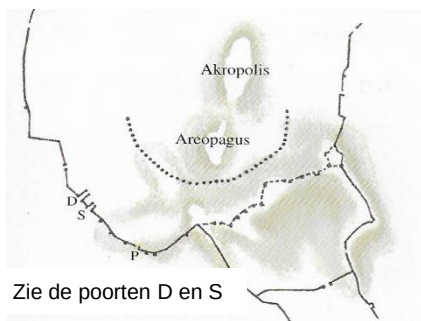
Vestingmuren verbinden het stadsgebied van Athene met de haven

De Lange Muren sluiten direct aan bij de bestaande vestingmuren van Athene en de havenstad

Athene is een door muren beschermde stad

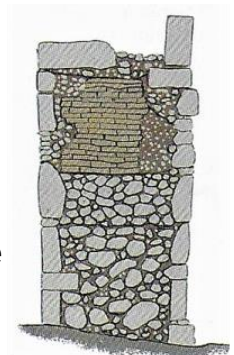

Vestingmuur om Athene met poorten

Zie de poorten D en S

Muren meerdere keren herbouwd
Daarom bestaande uit diverse lagen

Verdedigingsmuur Athene

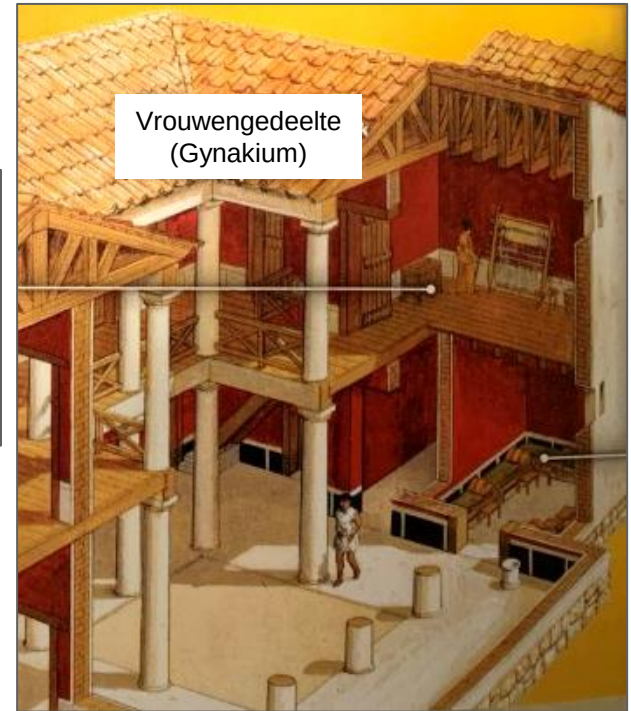

Griekse woning

Binnenplaats
Mannenverblijf (Andron)
Vrouwenverblijf (Gynakium)
Keuken
Badkamer
Slaapkamer
Opslagplaats

Vrouw weeft bijna de hele dag
Maakt ook kleren
Ziet toe op werk huisslaven

Vrouwengedeelte
(Gynakium)

Mannengedeelte (Andron)
Voor ontvangen gasten en drinkgelagen

Fluitspelers traden op

Professionele fluitspelers werden vaak ingehuurd om muziek te maken en te dansen voor de gasten tijdens drinkgelagen.

Slaven zorgden voor het eten

De slaven van de gastheer bereidden het eten in de keuken terwijl de gasten lol hadden in de herenkamer.

Gasten lagen te drinken

De gasten lagen op klinai: ligbanken langs de muren. Zo was het midden van de kamer vrij voor vermaak.

Bij grote huizen een tweede binnenplaats (peristylon)
De ruimte is volledig door zuilen omzoomd

Dit was deel 3

De Bouwwerken van de Grieken

**Hartelijk dank voor de belangstelling voor dit
deel van de Geschiedenis van de Grieken**

Het volgende deel betreft:

Deel 4 - De Oud-Griekse tijd (2)

(Klassieke periode gedeelte 350 - 323 v. Chr.)

**Macedonië valt Griekenland binnen
Alexander de Grote verslaat de Perzen**

De laatste twee sheets geven de **tijldijn** en de **tijdbalk** van de Grieken
Zie de plaatst van de Klassieke periode binnen de Oud-Griekse periode
in het bredere kader van de Griekse geschiedenis

Op deze sheet nogmaals de **tijlijn** van de Grieken

Tijlijn Grieken v2

Benaming periode	Periode van tot	Toelichting
De Vroege Grieken		
Eerste bewoners in de regio	4000 v. Chr.	
Cycladische beschaving	3000 - 2000	Op de eilandengroep Cycladen in de Egeïsche Zee
Minoïsche beschaving	2200 - 1200	Speelt zich af op het eiland Kreta
Myceense beschaving	1550 - 900	Vulkaan Santorini 1628 v. Chr.
Duistere Eeuwen	1200 - 750	Invallen Doriërs uit het Noorden / Invallen Zeevolken
	Rond 1200	Veldtocht Grieken naar Troas / Troje 1184 v. Chr.
	1000 - 750	Ontstaan stadstaten (w.o. Athene en Sparta)
	1000 - 750	Kolonisatie Middellandse Zeegebied en Zwarte Zee
	Rond 750	Olympische Spelen (776 v. Chr.) / Orakel van Delphi
		Ontwikkeling architectuur (bouwworden ca. 700 v. Chr.)
De Oud-Griekse tijd		
Archaïsche periode	750 - 480	Homerus (800-750 v. Chr.) / Ilias en Odyssee (over Troje)
Perzische overheersing	492 - 479	Perzische Oorlogen / 479 Delisch-Attische Zeebond
Klassieke periode	480 - 323	
Gouden Eeuw	480 - 400	Opkomst en bloei Athene (Perikles/Statenbond)
Peloponnesische Oorlogen	460 - 387	Strijd tussen Sparta en Athene met hun bondgenoten
Inval Macedonië in Griekse wereld	346 - 338	Philippus II van Macedonië (359-336 v. Chr.)
Alexander de Grote (356 - 323 v. Chr.)	336 - 323	Stichting Macedonisch Rijk
Hellenistische periode (Diadochen)	323 - 146	Ptolemaeën / Seleuciden / Macedoniërs
Romeins-Griekse periode	146 - 0	Romeinen heersen over Griekenland
Geboorte Christus	0	Tijdens de 540 jaar durende Romeinse overheersing
Romeins-Griekse periode	0 - 395	Splitsing Romeinse Rijk West/Oost 395 na Chr.
Oost-Romeinse Rijk	395 - 476	Einde Romeinse Rijk 476
De Nieuw-Griekse tijd		
Byzantijns Griekenland	476 - 1453	Voortzetting voormalig Oost-Romeinse Rijk
Ottomaans Griekenland	1453 - 1832	Vanaf 600 Kalifaten en Islamitische Rijken Midden-Oosten
Koninkrijk	1832 - 1974	Griekenland onafhankelijk
Republiek	1974 - heden	

Tijdbalk Grieken v2

